

Stockholms
universitet

Kriminologiska institutionen

Attityder till polisen hos pojkar i Rinkeby

En kvalitativ studie om hur attityderna kan förstås

Examensarbete 15 hp

Kriminologi
Kriminologi III (30 hp)
Höstterminen 2010
Sato Beigi Masihi

Sammanfattning

Svensk forskning om ungdomars attityder till polisen är mycket begränsad. Detta examensarbete syftar därför till att studera vilka attityder till polisen som förekommer hos pojkar i Stockholmsförorten Rinkeby, hur dessa kan förstås och förbättras om dessa är negativa. Studien är baserad på åtta kvalitativa semistrukturerade intervjuer med pojkar i åldrarna 15-16 år. Följande frågeställningar har besvarats:

- Vilka attityder förekommer mot polisen bland pojkar i åldrarna 15-16 år i Rinkeby?
- Hur kan dessa attityder förstås?
- Hur skulle attityderna till polisen kunna förbättras om dessa är negativa?

Grounded theory har använts som analysmetod och två teoretiska perspektiv har kunnat utskiljas ur empirin, vilka sedan använts för att tolka och förklara attityderna. Dessa perspektiv beskriver dels marginalisering, det vill säga en territoriell stigmatisering av Rinkeby som såväl subkulturens betydelse för utvecklandet av attityder till polisen.

Resultatet visade att det förekom relativt negativa attityder till polisen, vilka främst kunde förklaras utifrån kontakten med polisen som intervjupersonerna haft. De negativa attityderna kunde även förklaras utifrån att intervjupersonerna upplever en stigmatisering samt diskriminering av/som invånare i Rinkeby, samt att pojkarna socialiseras in i en subkultur där attityderna ärvs från de äldre i stadsdelen och att det förväntas av de att hysa negativa attityder till polisen eftersom de är uppvuxna i en förort. Subkulturen har även betydelse för hur de positiva attityderna uppstår.

När det gäller attitydförändring så visade resultatet att det inte är omöjligt att en mer positiv attityd ska kunna uppstå. Liksom hur de negativa attityderna uppstår menar intervjupersonerna att det är den egna interaktionen med polisen som spelar en stor roll för att attityderna ska bli mer positiva, det vill säga att de förväntar sig ett bättre bemötande av polisen. Det framkom även att attitydförändring inte var möjligt på grund av att upplevelsen i samband med kontakten med polisen haft en för stor negativ inverkan.

Nyckelord: polisen, attityder, pojkar, Rinkeby, territoriell stigmatisering, subkultur.

Förord

Jag vill tacka de pojkar som låtit sig intervjuas och som delat med sig av sina upplevelser, samt den fritidsledare som hjälpte mig att komma i kontakt med dem.

Jag vill även tacka min handledare, Tove Pettersson. Utan dina värdefulla synpunkter och proffsiga handledning hade inte uppsatsen blivit vad den är idag.

Stockholm, januari 2011

Sato Beigi Masihi

Innehåll

Sammanfattning	1
Förord	2
1 Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte och frågeställningar	5
1.3 Definition av attityd	6
1.4 Stadsdelen Rinkeby	6
2 Tidigare forskning	6
2.1 Den sociala miljöns påverkan	7
2.2 Problematisering av den tidigare forskningen	9
3 Metod	9
3.1 Förförståelse och vetenskapsteoretisk utgångspunkt	10
3.2 Urval	10
3.3 Etiska ställningstaganden	11
3.4 Genomförande	12
3.5 Validitet och reliabilitet	14
3.6 Generaliserbarhet	14
3.7 Analysmetod	15
3.8 Genomförandet av analysen	16
4 Teoretiska perspektiv	17
4.1 Territoriell stigmatisering	17
4.2 Subkulturens betydelse	18
5 Resultat och analys	19
5.1 Presentation av intervjupersonerna	19
5.2 Attityderna till polisen hos pojkar i Rinkeby	19
5.3 Hur de negativa attityderna kan förstås	19
5.4 Hur de positiva attityderna kan förstås	26
5.5 Attitydförändring – är det möjligt?	27
6 Avslutande diskussion	29
6.1 Förslag på fortsatt forskning	30
Referenser	32
Bilaga: Intervjuguide	35

1 Inledning

1.1 Bakgrund

De senaste åren har det i förorterna till många Europeiska storstäder förekommit upplopp med ungdomar inblandade. I Sverige har upplopp brutit ut i förorterna till Malmö, Göteborg, Uppsala och Stockholm. Majoriteten av de bosatta i dessa områden är inte etniska svenskar och områdena har definierats som socialt utsatta områden. Sommaren 2010 drabbades Stockholmsförorten Rinkeby av upplopp. Ungdomarna krossade fönsterrutor, bland annat fönster till polisstationen i Rinkeby, satte eld på bilar, mopeder, soptunnor och en byggnad intill Rinkebyskolan (Aftonbladet, 9 juni 2010). Förödelserna efter upploppen var med andra ord mycket stora. När polis och räddningstjänst kom till platsen för att stävja oroligheterna råkade de ut för stenkastning av ungdomarna (Svenska Dagbladet, 8 juni 2010). Ungdomarna anser att polisen provocerade fram upploppen. Polisen skuldbelägger ungdomarna för upploppen (Svenska Dagbladet, 9 juni 2010). Det förekommer således en kritik i båda riktningar.

Om det förekommer negativa attityder till polisen kan dessa med stor sannolikhet följa ungdomarna med in i vuxenlivet (Leiber et al. 1998 s. 152). För att attityderna ska förändras är det viktigt att först söka efter förståelse till varför dessa uppkommer och arbeta mot en förbättring av attityderna utifrån dessa. Det är därför relevant att utföra studier med syften att förstå vad som ger upphov till attityderna för att få bukt med attitydproblemen.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att få en förståelse för vilka attityder som förekommer gentemot polisen hos pojkar i åldrarna 15-16 år i Stockholmsförorten Rinkeby och hur dessa kan förstås. Studien begränsar sig till att enbart studera pojkars attityder eftersom pojkar oftare kommer i kontakt med polisen än flickor¹ och för att tidsramen för genomförandet av studien är begränsad. Studien kommer att besvara följande frågeställningar:

- Vilka attityder förekommer gentemot polisen bland pojkar i åldrarna 15-16 år i Rinkeby?
- Hur kan dessa attityder förstås?
- Hur skulle attityderna till polisen kunna förbättras om dessa är negativa?

¹ Jag utgår från statistik över misstänkta för brott. År 2009 var 8849 pojkar i åldrarna 15-16 år misstänkta för brott. Motsvarande siffra för flickor i samma ålder var 3614 (Brottsförebyggande rådet).

1.3 Definition av attityd

Attityd kan definieras som en känslomässig inställning till något. Individer har praktiskt taget attityder mot allt i sin omgivning. Attityder är för det mesta laddade och kan vara såväl positiva som negativa. Dessa kan också påverkas av den sociala miljö vi lever i (Sjödén 1980 s. 78). Individens positiva eller negativa attityder till objektet leder ofta till benägenheten att handla efter attityden. Det är dock inte nödvändigtvis så att individen alltid handlar efter dessa (ibid. s. 78). Attityder är föränderliga och kan även innehålla dubbelsidig information, det vill säga att individen argumenterar för och emot ett attitydobjekt. Denna metod är effektiv om individen vill förändra sin attityd (ibid. s. 80). En annan definition av attityd är följande; ”en varaktig inställning som har byggts upp genom erfarenheter och kommer till uttryck i att man är för eller emot något” (Nationalencyklopedin). Erfarenhet kan exempelvis byggas upp genom pojkarnas kontakt med polisen. I denna studie används dessa definitioner av attityd, då dessa är lämpliga för studiens syfte och frågeställningar.

1.4 Stadsdelen Rinkeby

Rinkeby är en förort till Stockholm och ett miljonprogramsområde med en hög andel invånare av utländsk bakgrund. Folkmängden uppgick 31 december 2009 upp till 15 084 personer, varav 89,6 procent hade utländsk bakgrund (Stockholms Stads Utrednings- och statistikkontor).

2 Tidigare forskning

Svensk forskning om ungdomars attityder till polisen är begränsad. Internationellt har det bedrivits en hel del forskning om allmänhetens attityder till polisen, framför allt i USA. Studierna har bland annat behandlat frågor som hur allmänheten upplever polisens effektivitet att klara upp brott till att fråga om den egna kontakten med polisen.

Intresset hos amerikanska forskare att studera allmänhetens attityder gentemot polisen tog fart under 1960-talet. Under denna period förekom det en hel del demonstrationer och upplopp, vilka bidrog till det ökade intresset (Brandl et al. 1994 s. 119; Hurst et al. 2000 s. 37). Demonstrationer hölls mot Vietnamkriget (1957-1975) och upplopp uppstod när medborgarrörelsen kamp för lika behandling för alla medborgare i USA fördes. Upplopp uppstod också som ett sätt för de svarta att uppmärksamma polisens brutalitet i deras bostadsområden. De problem som orsakade dessa upplopp under 1960-talet blev med andra ord en katalysator för studier om allmänhetens inställningar till polisen (Hurst et al. 2000 s. 37).

Det har även varit av intresse för polisen att studera allmänhetens attityder till dem. Kontakten med polisen är i många fall den enda kontakten med rättssystemet och därför är det av betydelse att studera hur allmänheten vill att polisen ska arbeta, bemöta medborgarna och hur förtroendet till polisen ser ut (Roberts & Hough 2005 s. 52). Ungdomars attityder har dock inte studerats i lika stor utsträckning som vuxnas, trots att ungdomar är den grupp som mer än någon annan åldersgrupp kommer i kontakt med polisen (Hurst & Frank 2000 s. 189). Således kommer en del forskning som nedan presenteras inte specifikt beröra ungdomars attityder till polisen. Den forskning som inte berör specifikt ungdomars attityder anses ändå vara av relevans, då de belyser vilka attityder minoriteter i ett samhälle har till polisen. Att minoritetsaspekten lyfts här beror på att pojkarna i denna studie tillhör en grupp som är i minoritet i Sverige.

2.1 Den sociala miljöns påverkan

Hurst et al. (2000) jämförde svarta och vita ungdomars attityder till polisen i Cincinnati, Ohio. Syftet med studien var att studera tre av polisens funktioner; att upprätthålla lag och ordning, samt att ge service. Dessutom studerades ungdomarnas inställningar till vilket bemötande de fick vid kontakt med polisen (ibid. s. 42). Resultaten visade att ungdomarna inte tyckte att polisen gjorde ett bra jobb. Svarta ungdomar hade minst förtroende för polisen och ansåg i högre grad att polisen var dåliga på att upprätthålla lag och ordning. När resultatet jämfördes med tidigare forskning som studerat vuxnas attityder kom forskarna fram till att ungdomar, oberoende av hudfärg tenderar att ha en mer negativ attityd till polisen än vuxna (ibid. s. 44-46). När kontakten med polisen skulle bedömas svarade svarta ungdomar att de fått ett bra bemötande när de pratat med polisen i och utanför skolan samt vid fall där frihetsberövande varit aktuellt. Vita bedömde bemötandet på samma frågor som något sämre. Däremot bedömde vita ungdomar polisens bemötande mer positivt när de frågat polisen om information, hjälp med någonting som inte berörde kriminalitet, blivit stoppade på gatan eller i en bil som de färdats i, till skillnad från svarta ungdomar (ibid. s. 47). Studien visade också att flickor tenderade att ha mer positiva attityder och att stigande ålder också var relaterad till en mer positiv attityd mot polisen. Om deltagarna hade råkat ut för brott så bedömdes polisens effektivitet att utföra ett bra jobb att klara upp brott som mindre positivt. En annan viktig faktor som påverkade attityden i negativ riktning var om deltagarna hade hört talas om eller sett någon råka ut för dåligt bemötande från polisen (ibid. s. 48-49).

En annan amerikansk studie undersökte attityderna hos allmänheten i fyra områden i Detroit, Michigan. I alla dessa områden förekom vid tiden för studien (1991) fattigdom och områdena dominerades av svarta invånare. Målgruppen för studien var inte specifikt ungdomar; deltagarna i

studien var 18 år och äldre (Frank et al. 1996 s. 324-325). Syftet var att ta reda på vilka attityder de svarta invånarna hade till polisen. Respondenterna fick svara på frågor om de generella attityderna till polisen, deras arbete att vidhålla ordning på gator och attityderna till polisens arbete för att minska försäljning och användning av droger. De fick även svara på om de själva fallit offer för brott, eftersom det kan vara en bidragande faktor till negativa attityder till polisen. Individer kan hålla polisen ansvarig för att de råkat ut för brott (ibid. s. 326-327). Resultatet av studien visade att svarta hade en mer positiv inställning till polisen än vad vita hade (ibid. s. 328-330). Det rimligaste sättet resultaten går att förstå i kontrast till studien av Hurst et al. (2000) är att se till de förändringar som ägde rum i Detroit under 1960- talet och framåt. Den svarta befolkningen i Detroit ökade och de vita invånarna flyttade ut. Mer än tre fjärdedelar av befolkningen var 1990 svarta. Detroit fick 1973 en svart borgmästare som lovade att öka antalet svarta poliser i staden och utsåg 1976 den första svarta polischefen. Vid tidpunkten för utnämmandet av polischefen förekom väldigt negativa attityder mot polisen. Många upplopp hade ägt rum och svarta hade fallit offer för polisvåld, vilka ansågs orsaka de negativa attityderna (Frank et al. 1996 s. 323). Orsaken till de positiva attityderna hos de svarta kan med andra ord bero på att Detroit gick från att vara en stad med majoriteten vita till svarta i befolkningens mängd. Den svarta polischefen och ökningen av svarta poliser i Detroit kan ha varit en bidragande orsak då invånarna kunde identifiera sig själva med polisen. Frank et al. (ibid. s. 332) menar att negativa attityder kan ses som reserverade för minoritetsgrupper och därför visade den vita befolkningen mer negativa attityder mot polisen. Maktlösheten hos den vita befolkningen att hamna i minoritetsposition leder till att känslorna vänds mot polisen som påminner om majoritetsbefolkningen (ibid. s. 332).

Det finns forskare som har kritiserat hur studier om ungdomars attityder genomförs och menar att studierna i stor utsträckning enbart fokuserar på frågor kring om man haft kontakt med polisen för att förklara varför attityderna uppstår, det vill säga att andra orsaker till attityderna inte studeras. Ytterligare kritik är att ungdomar som är dömda för brott inte ges möjlighet att delta i dessa studier eftersom studierna oftast genomförs i skolor. Det är trots allt dessa ungdomar som oftare än andra ungdomar kommer i kontakt med polisen (Leiber et al. 1998 s. 157). Leiber et al. (ibid. s. 153) menar istället i sin hypotes att attityderna utvecklas av många olika orsaker. Attityderna mot auktoriteter av den sociala kontrollen utvecklas indirekt som ett resultat av den kontext som ungdomarna socialiserats i, ett engagemang i en brottslig subkultur och/eller som en direkt effekt av ungdomarnas interaktioner med polisen. Det vill säga, den sociala miljön, kriminella attityder och beteenden och interaktioner med polisen inverkar alla på vilka attityder som uppstår (ibid. s. 156). Ungdomarna som deltog i deras studie var pojkar som blivit dömda för brott eller befann sig på

låsta hem av någon annan anledning, som exempelvis för behandling av drog- och alkoholproblem, det vill säga studien genomfördes inte i skolor. Dessa ungdomar tillhörde även områden som omfattade en hög andel invånare från minoritetsgrupper, eftersom en del av syftet med studien var att studera attityderna hos minoritetsgrupper (Leiber et al. 1998 s. 158). Resultatet av studien gav stöd för hypotesen, att negativa attityder inte enbart uppkommer genom kontakt med polisen. De fann att den sociala miljön var en viktig faktor för attityderna. Ungdomar tillhörande en minoritetsgrupp uttryckte mer negativa attityder än andra ungdomar. Högre grad av kriminalitet hos ungdomarna var också en orsak till sämre attityder till polisen (ibid. s. 169).

Utifrån de resultat som den tidigare forskningen visat är sannolikheten stor att resultatet från min studie kommer att vara delvis liknande, det vill säga att med stor sannolikhet kommer studien visa att det förekommer negativa attityder till polisen hos de pojkar som deltar i studien. I likhet med studierna som här presenterats antar jag att den sociala miljön påverkar vilka attityder som uppstår.

2.2 Problematisering av den tidigare forskningen

Översikten av den tidigare forskning visar att beroende på *var* en studie äger rum, genereras olika resultat. Det går därför inte att säga att alla ungdomar från en viss social klass eller etnisk tillhörighet har en viss attityd. Det är också viktigt att framhålla att det finns stora samhälls- och kulturella skillnader mellan Sverige och USA vilka bör beaktas om en jämförelse med svenska förhållanden ska genomföras, men då svensk forskning om attityder till polisen är begränsad har den tidigare forskning som här presenterats inte berört svenska förhållanden.

3 Metod

Eftersom jag ville förstå attityderna till polisen valdes den kvalitativa ansatsen. Om man ska förstå hur människor uppfattar sin livsvärld är den kvalitativa forskningsintervjun ett lämpligt förfarande (Kvale 1997 s. 9). I en kvalitativ intervju förs samtal kring ett ämne där djup eftersträvas. Metoden anses lämplig för studiens syfte eftersom den har den fördelen att kunskapen om attityderna skulle byggas upp genom ett samspel mellan mig och intervjupersonerna (ibid. s. 9), samt eftersom jag söker efter att få en djupare förståelse för attityderna och hur attityderna om de är negativa, kan förbättras.

3.1 Förförståelse och vetenskapsteoretisk utgångspunkt

Kunskap om det som ska studeras är nödvändigt för att kunna ställa betydelsefulla frågor. Det är därför av betydelse att hålla till i den miljö där studien ska genomföras för att få kunskap om den lokala jargongen (Kvale 1997 s. 92). Jag är uppvuxen i Rinkeby och har varit bosatt där i stort sett hela mitt liv. Ungdomar i Rinkeby har ett sätt att prata om polisen med en negativ klang. Eftersom jag känner till den lokala jargongen är min förförståelse att det förekommer relativt negativa attityder till polisen bland ungdomar i Rinkeby.

Jag har reflekterat kring om jag kommer att kunna vara objektiv i min resultat- och analysframställning i och med att jag själv har samma bakgrund som deltagarna som är föremål för studien och anser att jag kommer att kunna vara det. Innan studien skulle genomföras reflekterade jag kring detta och resonerade att sannolikheten att jag skulle intervjua någon jag var bekant med var ytterst liten, då målgruppen som jag ämnar studera är långt ifrån min egen åldersmässigt. Hade jag valt att intervjua individer närmare mig själv åldersmässigt kunde detta dock vara problematiskt.

Den vetenskapsteoretiska ansatsen som jag valt är hermeneutiskt. Inom detta perspektiv söker man efter tolkning och förståelse ur aktörernas uppfattning om det som studeras. En viktig aspekt är förförståelsen, som är ett nödvändigt kriterium för att förståelse ska kunna nås. Förförståelsen är viktig för att vi överhuvudtaget ska kunna tolka ett meningsfullt fenomen, utan den vet vi inte hur vi ska närma oss det som ska studeras (Gilje & Grimen 2007 s. 179). Med det hermeneutiska perspektivet kan de olika delarna som undersöks under intervjun ställas mot helheten, vilket sedan kan förändra den mening som ursprungligen förelåg (Kvale 1997 s. 50).

3.2 Urval

Jag har genomfört ett bekvämlighetsurval genom att besöka en fritidsgård i Rinkeby och med hjälp av fritidsledaren där komma i kontakt med intervjupersoner. Fritidsgården valdes ut baserat på den kunskap jag hade om vilken målgrupp som verksamheten vänder sig till.² Vid besöket lämnade jag övergripande information om studien, dess syfte och frågade om fritidsledaren kunde hjälpa till med att komma i kontakt med pojkar över 15 år som kunde tänkas ställa upp för intervjuer. Det enda kravet förutom ålder var att de skulle vara bosatta i Rinkeby. Fritidsledaren fick välja ut fem pojkar, eftersom jag vid den tidpunkten beaktade tidsramen för studien och trodde att fler än fem intervjuer

² Mitt syfte var att intervjupersonerna skulle vara mellan åldrarna 15-20. Under mitt besök på fritidsgården fick jag veta att verksamheten fr.o.m. sommar 2010 enbart vänder sig till ungdomar i åldrarna 13-16. Eftersom det fanns etiska aspekter att beakta med personer under femton år blev inte spridningen i ålder så stor.

skulle generera för mycket material att bearbeta. Det vill säga att hinna med transkribering och analys av intervjuerna, eftersom dessa två delar är mest tidskrävande (Bryman 2002 s. 311; Kvale 1997 s. 99). Antalet intervjuer ansågs räcka eftersom syftet med studien inte var att utföra statistiska generaliseringar eller att testa hypoteser och för många intervjuer hade inte gett utrymme för detaljerade tolkningar av intervjuerna (Kvale 1997 s. 97-98). Fritidsledaren var väldigt hjälpsam och hade valt ut åtta personer. När jag fick veta detta beslutade jag mig för att genomföra alla intervjuer, trots att antalet var fler än jag inledningsvis hade planerat att genomföra.

Fritidsledaren instruerades att genomföra ett bekvämlighetsurval, det vill säga att välja de pojkar som besökte fritidsgården samma dag. Jag har vidare instruerat fritidsledaren att inte använda en strategi som innebar att de som var mer eller mindre kritiska till polisen skulle väljas ut. Med andra ord skulle alla pojkar som besökte fritidsgården ha lika stor chans att vara med. Min uppfattning är att fritidsledaren slutligen inte använde någon speciell urvalsstrategi, vilket därmed med stor sannolikhet inte kan ha påverkat resultatet i någon riktning.

3.3 Etiska ställningstaganden

Vetenskapsrådet fyra forskningsetiska krav, det vill säga informations-, samtyckes-, konfidentialitets- och nyttjandekravet, vilka alla konkretiserats för att skydda individen har alla beaktats (Vetenskapsrådet s. 6). Övergripande information om syftet med studien, hur informationen skulle användas och att den skulle förbli konfidentiella genom hela processen lämnades och därmed erhöles samtycke genom att de valde att delta. En viktig aspekt gällande konfidentialiteten i denna studie är att fritidsledaren har kännedom om vilka pojkar som deltar i studien. Jag har reflekterat kring detta och kommit fram till att eftersom intervjupersonerna har kunskap om att fritidsledaren hjälpt till med urvalet har de därmed godkänt att denne har kännedom om deras deltagande. De har dock försäkrats om att den information som de lämnat inte delges denne utan endast behandlas av mig. Jag övervägde att välja ut fem intervjupersoner bland de åtta för att minska sannolikheten för fritidsledaren att ha kännedom om vilka som slutligen deltog, men ansåg att detta skulle vara behäftat med problem i och med att intervjuerna skulle genomföras på fritidsgården.³ Det skulle innebära att fritidsledaren ändå skulle ha kännedom om vilka som deltog i studien.

³ Valet att genomföra intervjuerna på fritidsgården tog jag dels eftersom fritidsledaren erbjöd mig möjligheten att genomföra intervjuerna där, samt eftersom jag ansåg det bra att inte tvinga intervjupersonerna ut ur en miljö de finner sig bekväma i.

Vid kontakten med fritidsledaren för hjälp med urvalet berättade jag att ingen under femton år skulle väljas ut, i annat fall hade det krävts att jag hämtat samtycke från förälder/vårdnadshavare om deltagande i studien (ibid. s. 9). Jag har även dubbelkollat att ingen varit under femton år genom att fråga om ålder i samband med intervjuerna. Innan intervjuerna informerades intervjupersonerna även om att jag ville använda en bandspelare under intervjun, vilket två respondenter inte gav sitt samtycke till. Skälet till detta förklarade de var att de inte vågade ha tilltro till att bandinspelningarna inte skulle nyttjas av någon annan än mig. Jag respekterade deras önskan att inte banta intervjuerna och genomförde intervjuerna trots svårigheterna med att föra anteckningar.⁴ Jag ansåg att det var viktigare att genomföra intervjuerna än att dessa bandades för att underlätta mitt arbete, samt att dessa intervjupersoner kanske hade något att berätta som kunde vara av högt värde. Intervjupersonerna gavs en möjlighet att ställa frågor innan vi började med intervjuerna, samt när dessa avslutades (Kvale 1997 s. 120). Ett par av dem ställde frågor för att ta reda på vem jag var, förmodligen för att vara säkra på att syftet med intervjuerna var det som hade beskrivits. Jag berättade att de när som helst under intervjun kunde välja att avbryta om de så önskade eller välja bort att svara på någon fråga,⁵ detta för att öka deras trygghet (Vetenskapsrådet s. 10). Jag berättade också om var uppsatsen kommer att publiceras (ibid. s. 15). Denna information lämnades även till personalen på fritidsgården. Deltagarna erbjöds att få den färdiga uppsatsen via e-post, men ingen av dem var intresserade av detta och lämnade därför inte heller någon e-postadress.

De etiska aspekterna har varit aktuella under hela forskningsprocessen, det vill säga inte enbart under intervjuerna (Kvale 1997 s. 105). Inga namn eller telefonnummer till respondenterna, i det fall det lämnades förekommer på transkriberingarna och jag utelämnar även när intervjuerna genomfördes för att på detta sätt minimera att intervjupersonerna ska kunna identifieras (Vetenskapsrådet s. 12). Vid blockcitat i resultatframställningen benämns pojkarna som ”pojke 1”, ”pojke 2” och så vidare utan inbördes ordning för vem som intervjuades först för att ytterligare minimera möjligheten för identifiering.

3.4 Genomförande

Efter att ha läst befintlig forskning om attityder mot polisen konstruerades en intervjuguide efter teman och ett antal frågor, vilka skulle ge möjlighet att följas upp med nya frågor beroende på vilka svar som erhöles från intervjupersonerna. Teman som under intervjuerna skulle behandlas var

⁴ Utförligare diskussion s. 13.

⁵ En intervjuperson valde att inte berätta om sin kontakt med polisen eftersom han ansåg det omöjligt att beskriva händelserna kopplade till dessa utan att avslöja sin identitet.

kontakten med polisen, kompisar, brott och polisens effektivitet. *Kontakt* innebar om intervjupersonerna själva tagit kontakt och pratat med polisen ute på gator och torg eller på någon annan plats, samt om polisen tagit kontakt med intervjupersonen på liknande platser. *Kompisar* skulle behandla frågor om hur kompisar beskriver polisen och hur de själva beskriver polisen för kompisar. Under temat *brott* skulle kännedom om brott, om intervjupersonerna själva råkat ut för brott och egen kriminalitet diskuteras. Det sistnämnda skulle jag kunna få svar på i och med att de frågades om kontakten, men jag var medveten om att kriminalitet kan föreligga utan att det kommit till polisens kännedom, det vill säga att intervjupersonen inte kommit i kontakt med polisen. Detta var intressant att fråga om eftersom kriminalitet kan vara en förklaring till negativa attityder, detta har bland annat Leiber et al. (1998 s. 169) kunnat visa. *Polisens effektivitet* berör frågor om hur intervjupersonerna uppfattar hur pass effektiva polisen är på att klara upp brott, att upprätthålla lag och ordning, samt den generella uppfattningen om polisens arbete.

Därefter samlades det empiriska materialet för studien in genom semistrukturerade intervjuer. Metoden har valts för dess fördel att vara flexibel, vilket ger möjligheten att följa upp intervjupersonernas svar och berättelser med nya frågor (Bryman 2002 s. 127; Kvale 1997 s. 117). Den semistrukturerade intervjuformen ger också en möjlighet att ändra ordningsföljd och att ersätta eller fördjupa frågorna som finns i intervjuguiden. Intervjuerna blir mer spontana och svaren kan bli mer livliga med den metoden (Kvale 1997 s. 121). En annan fördel med att låta intervjuerna vara öppna är att det gav mig rika möjligheter att utveckla de kunskaper om de teman som var föremål för intervjuerna (ibid. s. 82). Nackdelen med semistrukturerade intervjuer är densamma som fördelen, det vill säga flexibiliteten. Detta leder till att informationen blir svårare att jämföra vid analysen.

Intervjuerna genomfördes i ett rum på fritidsgården som fritidsledaren tillhandahöll där jag och intervjupersonerna kunde prata ostört. Kommunikationen under intervjuerna kändes trygg efter att intervjupersonerna hade fått kännedom om vem jag var. Alla intervjuer förutom två stycken bandades, eftersom samtycke inte erhöles från två av intervjupersonerna. Jag visste att om jag förlitade mig på minnet vid analysen av dessa två intervjuer skulle det vara behäftat med begränsningar. Viktiga detaljer skulle glömmas bort eftersom minnet är selektivt. Att memorera det som sagts under intervjuerna skulle till och med kunna leda till en subjektiv bedömning vid analysen (ibid. s. 148). Under de intervjuer som inte bandades fördes därför noggranna anteckningar, vilka omedelbart efter intervjuerna skrevs ut till en mer begriplig text.⁶

⁶ Det har varit svårt att ordagrant återge det som intervjupersonerna berättat i motsvarighet till de intervjuer som bandades. Detta är dock inget som påverkat resultatet.

3.5 Validitet och reliabilitet

Begreppen validitet och reliabilitet är centrala delar i en forskningsprocess och används som mått på tillförlitligheten i vetenskaplig forskning. Kvalitativa forskare har en benägenhet att bortse från dessa delar eftersom de anses stå i vägen för kvalitativ forskning (Kvale 1997 s. 208). Jag har under hela processen med studien beaktat bägge delarna. Validitet avser om man verkligen mäter det man avsett att mäta (ibid. s. 215). Reliabilitet innebär tillförlitligheten i studien, vilket delvis kan vara problematisk i en kvalitativ studie. Det kan bli svårt att få samma resultat om någon annan skulle genomföra samma studie, då olika förförståelse innebär olika sätt att närma sig materialet.

För att studien skulle ha en så hög reliabilitet som möjligt har jag först formulerat ett tydligt syfte och frågeställningar. Under intervjuerna har jag i största mån undvikit att ställa allt för ledande frågor, men har då det krävts ett förtydligande bett intervjupersonerna om bekräftelse på att vi pratade om samma sak (ibid. s. 146). Under arbetet med analysen av materialet har jag återgått till studiens syfte och frågeställningar för att på så sätt försäkra mig om att jag verkligen svarar på frågeställningarna. När det gäller validiteten har jag fått förlita mig på att de svar som intervjupersonerna lämnat varit uppriktiga. Jag var medveten om att det var ungdomar jag intervjuade och att de kan ha en benägenhet att överdriva i sina berättelser, därför har jag försiktigt ifrågasatt meningen i intervjupersonernas berättelser för att kunna validera svaren under intervjuernas gång (Kvale 1997 s. 214). Det viktigaste under alla intervjuer har varit att få så sanningsenliga svar som möjligt för en hög validitet. Jag har därför varit väldigt noga med att inte ge intryck av att ett visst svar var önskvärt av mig. För att ytterligare öka validiteten i studien hade jag kunnat be om respondentvalidering, det vill säga att förmedla mina resultat till de personer som deltog i studien för att få en bekräftelse på att den beskrivning som förmedlats av mig är korrekt (Bryman 2002 s. 259). Jag har inte haft denna möjlighet, då jag inte hade kontaktuppgifter, exempelvis e-postadress till intervjupersonerna för att kunna skicka mina tolkningar för att erhålla bekräftelse. Eftersom jag inte heller fick telefonnummer till alla deltagare, har jag därför resonerat att vid en eventuell validering hade det varit önskvärt att kontakta alla intervjupersoner och inte enbart ett fåtal.

3.6 Generaliserbarhet

En annan viktig aspekt av vetenskaplig forskning är generaliserbarhet, vilket kritik har riktats mot när det gäller kvalitativ forskning. Anledningen till detta är att resultaten inte brukar kunna generaliseras, eftersom urvalet brukar vara för litet och inte representativt (Bryman 2002 s. 270;

Kvale 1997 s. 98). Syftet med denna studie har inte heller varit att generalisera resultatet till någon större population. Jag har istället önskat att förstå vilka attityder som kan förekomma i den miljö som studien genomförts genom att låta intervjupersonerna beskriva sina upplevelser. Det betyder dock inte att resultaten inte skulle kunna ha en generaliserande aspekt på andra stadsdelar med liknande struktur som Rinkeby. Genom analytisk generalisering är det möjligt att förutsäga vilka attityder som kan förekomma i liknande stadsdelar (Kvale 1997 s. 210).

Det bör dock betonas att resultaten som studien visat inte nödvändigtvis belyser *alla* Rinkebyungdomars attityder till polisen. Om det hade varit syftet hade en kvantitativ studie med fler respondenter än i denna studie varit mer lämplig.

3.7 Analysmetod

Attityder är enligt mig komplext att studera, eftersom det kan finnas en mängd förklaringar till varför de förekommer. När problemformuleringen och syftet för studien utformades ansåg jag det därför svårt att välja teoretisk utgångspunkt att analysera resultaten utifrån. Av den anledningen valdes en analysmodell som kallas för grounded theory. Grounded theory är företrädesvis en analysmodell för att på ett systematiskt och disciplinerat sätt samla in och bearbeta kvalitativa data för att generera teori, det vill säga att forskaren arbetar induktivt (Glaser & Strauss 1967 s. 6). Att använda grounded theory innebär dock inte att forskaren inte kan ha teoretiska utgångspunkter innan analysen ska genomföras. Om teoretiska utgångspunkter valts ut innan analysen, utförs en abduktion, det vill säga att arbetet med analysen sker parallellt med teori och empiri (Guvå & Hylander 2003 s. 13). Eftersom jag inte hade någon teoretisk utgångspunkt från början är studien således induktiv.

Vid användning av grounded theory kan forskaren granska om data är relevant för den framväxande teorin genom att ställa data mot varandra, det vill säga jämföra likheter och skillnader. När data inte längre tillför ytterligare information har teoretisk mättnad uppstått (Glaser & Strauss 1967 s. 61). Ett moment som är grundläggande under bearbetningen med det empiriska materialet när man använder sig av grounded theory som analysmetod, är kodning. Under denna fas beskrivs och tolkas materialet, vilket är den induktiva beståndsdelen under processen (Guvå & Hylander 2003 s. 37).

Grundarna av grounded theory, Glaser & Strauss (1967) hade dock olika förhållningssätt till metoden, vilket utvecklats vidare av grundarna på var sitt håll efter att metoden för första gången presenterades i *The Discovery of Grounded Theory*. Stern (1994 s. 220) sammanfattar grundarnas förhållningssätt på följande sätt:

Strauss as he examines the data, stops at each word to ask, "What if?" Glaser keeps his attention focused on the data and asks, "What do we have here?"

Vidare menar Stern (ibid. s. 220) att Glaser fokuserar på att låta data tala för sig själv. Jag har analyserat mitt material i likhet med Glasers förhållningssätt, det vill säga att jag ställt frågan: vad "säger" mitt empiriska material om attityderna till polisen hos den grupp individer jag studerat (Guvå & Hylander 2003 s. 48)? Det är på detta sätt teman kodats, beskrivits och tolkats.

3.8 Genomförandet av analysen

Analysen är enligt mig en process som påbörjas redan under intervjuerna. Det fanns ändå en fas under arbetet med studien då en mer fokuserad och djupgående analys genomfördes. I denna del tog tolkningar av materialet en mer strukturerad form. Denna fas, det vill säga analysförfarandet är viktigt att beskriva för att öka tillförlitligheten (Karlsson & Pettersson 2006 s. 72-73). Följande är en beskrivning av de olika stegen i analysförfarandet i denna studie.

De bandade intervjuerna transkriberades ordagrant,⁷ därefter följdes en noggrann genomgång av de utskrivna intervjuerna. I samband med detta har bandupptagningarna sedan genomlyssnats ännu en gång för att försäkra mig om att jag fått med alla beskrivningar som lämnats av intervjupersonerna. De utskrivna intervjuerna har sedan gått igenom var för sig och bearbetats utifrån de aspekter som tydligt framkom i materialet, samt utifrån aspekter som varit relevanta för studiens frågeställningar (Karlsson & Pettersson 2006 s. 74). Intervjupersonernas berättelser har under denna process även jämförts med varandra. Jag har bearbetat allt det som intervjupersonerna beskrivit som *negativt* och det som beskrivits som *positivt*. Jag har här även varit noga med att skilja på vad intervjupersonerna sagt och hur jag tolkat det. Det som styrts denna process har alltså varit det som intervjupersonerna *sagt* (ibid. s. 74). När materialet som hade samlats in inte gav ytterligare information uppnåddes teoretisk mättnad.

Det sista steget i analysförfarandet har varit att bearbeta tematiseringarna med de teoretiska perspektiv som varit framträdande i materialet. Därefter har en tydligare koppling av de teoretiska tolkningarna i förhållande till materialet utförts (ibid. s. 75).

⁷ Jag har valt att inte ändra ordval som intervjupersonerna använt. Dessa har istället förklarats inom citaten för att tydliggöra för läsaren vad som menas. Fritidsgårdar som benämns vid namn av intervjupersonerna har ersatts med "fritidsgård" då det förelåg en möjlighet för identifiering av intervjupersonerna.

4 Teoretiska perspektiv

Analysen av det empiriska materialet har genererat ett antal teoretiska tolkningar, vilka redogörs för i detta kapitel. Teorierna förklarar hur attityderna till polisen hos pojkarna i Rinkeby uppstår, hur de kan förstås samt hur dessa skulle kunna förbättras. Som tidigare beskrivits, kan det finnas en mängd förklaringar till varför attityder förekommer. Här förklaras attityderna utifrån två teoretiska perspektiv som kunnat urskiljas utifrån intervjupersonernas berättelser.

4.1 Territoriell stigmatisering

En av världens ledande urbansociologer, Loïc Wacquant (1999) har myntat terminologin ”territoriell stigmatisering”. Denna terminologi använder han när han talar om områden som blivit fördömda och som anses vara farliga. Områden som faller inom denna terminologi har en hög andel fattiga personer och invånare av annan etnisk tillhörighet än majoritetsbefolkningen. Han menar att individer bosatta i dessa områden därför utesluts från resten av samhället (ibid. 1999 s. 125). Den stigmatisering som dessa områden råkar ut för stärks ytterligare av den samhällliga och mediala diskursen. Den rådande diskursen demoniserar livsvillkoren för dessa individer, vilket leder till rädsla och osäkerhet. Detta sker inte enbart utanför, utan även inom det egna området enligt Sernhede (2006 s. 94). Den offentliga diskursen bidrar med andra ord till att öka den stigmatisering som de bosatta i dessa områden redan upplever. Följden av detta blir inte bara att det övriga samhället uppfattar dessa områden som förlorat, utan så småningom uppfattar de boende där själva sina områden som förlorat.

Sernhede (ibid. s. 96) har studerat svenska förhållanden och pekar på att ungdomar bosatta i stigmatiserade områden ”andrafieras” genom att betraktas som främmande, eftersom de inte har någon riktig anknytning till det svenska samhället. Detta eftersom det förekommer skrivningar om att de ”invandrartäta” förorter drivs av kriminella ligor, att man blir rånad om man besöker en sådan stadsdel eller att alla unga bär vapen och så vidare (ibid. s. 96). Han menar även att dessa ungdomar inte får utlopp för den frustration som stigmatiseringen framkallat, eftersom det finns en avsaknad av resurser för att göra detta. Avsaknaden av resurser leder därför till konflikt med ordningsmakten. En konflikt som ytterligare förstärker den stigma de redan upplever genom exempelvis de mediala skildringarna av dessa områden och dess invånare, med andra ord hamnar dessa ungdomar i en ond cirkel.

Rinkeby, likt många andra förorter i Sverige, kan inbegripas inom vad som brukar beskrivas som en territoriell stigmatiseringsprocess (Sernhede 1999 s. 272). Wacquants terminologi territoriell

stigmatisering kan således appliceras här för att på ett sätt förklara varför attityderna har uppstått, eftersom det i intervjupersonernas beskrivningar tydligt framkommer förklaringar till varför de har den inställning som de har kopplade till sitt bostadsområde. Dessa kan delvis förklaras som en konsekvens av den stigmatisering som förekommer av Rinkeby.

4.2 Subkulturens betydelse

En subkultur innebär att en liten grupp människor känner samhörighet inom sin grupp genom att exempelvis dela samma smak. Tillhörande till en subkultur innebär tillhörighet till en samling individer med bestämda uppfattningar och beteenden som skiljer dem från den större kultur som de är en del av. Det utmärkande för en subkultur kan vara att medlemmarna är av en viss ålder, kön eller etnisk tillhörighet. Inom gruppen kan, förutom smak, gemensamma åsikter delas. Genom att bete sig på ett visst sätt signalerar individen tillhörighet till gruppen. Dessa kan i sin tur innebära att motsättningar mot den större gruppens värderingar uppstår. Det finns en mängd teorier om subkulturer, här diskuteras teorin med utgångspunkt från Cohens (1955) teori om den kriminella subkulturen.

Albert K. Cohen studerade under 1900-talet både hos Sutherland och hos Merton. I teorin om kriminella subkulturer som presenterades i *Delinquent Boys: Culture of the Gang* (1955) förenade han de teoretiska idéer som båda lärarna hade utvecklat (Sarnecki 2003 s. 164). Cohen (1955) utgick från Mertons teori om strain och ansåg att som en protestaktion mot skolans och andra samhällsinstitutioners krav på en anpassning till de mål som uppsätts av medelklassen som ideal utvecklar ungdomar från underklassen en egen subkultur. När ungdomar från underklassen inte kan nå medelklassens mål bildar de istället gäng,⁸ vilka inom dessa sedan subkulturen förs vidare. Ungdomarna premierar sedan andra värden än de som medelklassen specificerat som ideal. Kriminella subkulturer som fenomen är därför något som företrädesvis förekommer hos ungdomar som tillhör arbetarklassen (Cohen 1955 s. 73). Vidare ansåg han även att de normer och värderingar tillhörande ungdomsbrottsligheten som gruppfenomen överförs inom den brottsliga subkulturen mellan individerna som tillhör den.

Sarnecki (2003) menar att teorin, likt andra teorier om kriminella subkulturer, inte är särskilt starkt styrkt genom empirisk forskning. Den empiriska forskningen som därefter genomförts har inte visat stöd för uppfattningen om den kriminella subkulturen, eftersom ungdomar som helt och hållet avvisat medelklassens värderingar varit svåra att finna (ibid. s. 165-166).

⁸ Jag kommer att använda mig av begreppet grupp i fortsättningen eftersom begreppet ”gäng” är värdeladdat och ofta associeras med amerikanska ungdomsgäng (Fondén 2007 s. 213).

5 Resultat och analys

5.1 Presentation av intervjupersonerna

Intervjupersonerna består av åtta pojkar som alla är bosatta och uppvuxna i Rinkeby. De är alla mellan 15-16 år och är födda i Sverige med en eller två föräldrar födda i ett annat land. De beskriver hur väl de trivs i stadsdelen. Flera av dem beskriver stadsdelen som en del av sitt hjärta, att det är hemma och här som tryggheten finns.

5.2 Attityderna till polisen hos pojkar i Rinkeby

Vilken riktning på attityderna som förekommer hos pojkarna, det vill säga positivt eller negativt skiljer sig åt hos de intervjuade. Flertalet av de intervjuade beskriver dock sin inställning till polisen som negativ och uppkommen i association till någon händelse som de själva varit med om eller bevittnat, med andra ord har den kontakt som de själva haft med polisen haft störst betydelse. Det går dock också att urskilja en positiv inställning och även denna är förknippad med den egna kontakten med polisen.

5.3 Hur de negativa attityderna kan förstås

Förklaringar till de negativa attityderna beskriver intervjupersonerna ur olika aspekter. Som nämndes ovan handlar det många gånger om den egna kontakten med polisen. Kontakten har uppkommit då de kanske blivit stoppade för att svara på frågor om brott, det behöver inte alls vara brott som de själva har inblandning i, men ändå stoppats för att besvara frågor från polisen. De berättar även att de har sett polisen agera på något sätt som enligt dem inte är lämpligt, vilket påverkat hur de uppfattar polisen i en mer negativ riktning. De har också kommit i kontakt med polisen på en fritidsgård⁹ som ungdomarna brukar besöka. Civilklädda poliser har besökt fritidsgården för att genomföra kontroll, då misstanke funnits att ungdomarna brukar narkotika. Intervjupersonerna som berättar detta menar att så inte varit fallet, det vill säga att ingen var narkotikapåverkad, men ändå utsatts för kontroll. Detta har skapat en misstro till polisen som de menar har sin grund i upplevelsen av att bli oskyldigt kontrollerad. Weitzer & Tuch (2002 s. 439) har diskuterat att misstron till polisen kan vara större hos grupper som upplever att de blir kontrollerade av polisen på grund av sin etniska tillhörighet. Även Sernhede (1996 s. 96) menar att ungdomar från utsatta förorter råkar ut för specialbevakning, bland annat i affärer och ute på gatorna, eftersom det finns en benägenhet hos allmänheten att misstänka dessa ungdomar som

⁹ Det är inte samma fritidsgård som intervjupersonerna rekryterades från.

ständigt beredda att begå brott. Detta framkom när intervjupersonerna gav en mer djupgående reflexion när de beskrev sin upplevelse av varför de själva trodde att de ofta blev kontrollerade av polisen:

Det är säkert inte så här på andra ställen [områden, min anm.] utan bara för att det är Rinkeby och för att vi är invandrare så går poliserna hela tiden runt här och tittar på en och ställer frågor så fort det hänt något eller för att de har hört något. Jag menar, inte gör de så där det bor massa svenskar (Pojke 1).

En annan intervjuperson berättar om när han blev kontrollerad eftersom misstanke fanns att han och hans vänner hade brukat narkotika. Han beskriver också varför han tror att personer med utländsk bakgrund oftare blir kontrollerade:

Jag gillar inte polisen för att de kom till [en fritidsgård] och stoppade oss och sa att vi tagit droger. Vi hade ju inte ens gjort det. De håller bara på så mot invandrare. Kollar dem oftare, du vet (Pojke 2).

Denna typ av svar kan tolkas som att intervjupersonerna intar en negativ inställning som en respons på utsattheten att kontrolleras som de upplever på grund av sin etniska tillhörighet. När intervjupersonerna började tala om utsattheten på grund av deras etniska tillhörighet kom även poliser etniska tillhörigheter på tal. De flesta tog själva upp det här och beskrev sina möten med poliser med utländsk bakgrund. Vidare beskrev de att poliser med utländsk bakgrund har samma attityder mot dem som de svenska poliserna har. Flera av intervjupersonerna berättar att de är lika otrevliga som sina svenska kollegor:

De flesta snutar som är invandrare försöker leka svenskar. Samma otrevliga ton, om inte värre när man pratar med dem. De låtsas ju bara och tar efter sina svenska kollegor, så jävla mycket attityder de har (Pojke 3).

Han förstår och berättar varför han ogillar polisen:

Det är attityderna som de har som gör att man ogillar dem. /.../ Jag gillar inte dem eftersom de är fula [otrevliga, min anm.] (Pojke 3).

I en annan intervju berättar en pojke att poliser som inte är etniska svenskar är lika otrevliga som poliser som är etniska svenskar, vilket han menar att de är för att passa in:

Poliser som är invandrare är likadana som de svenska poliserna. De är otrevliga mot invandrare för att passa in bland sina svenska kollegor (Pojke 1).

Det går därmed inte att säga att poliser med samma etniska tillhörighet som pojkarna själva skulle påverka vilken attityd pojkarna har i jämförelse med den tidigare forskningen som bland annat visat att när befolkningen kan identifiera sig med polisen, intas en mer positiv inställning till dem. Det går dock inte att utesluta att det skulle kunna förekomma mycket bättre attityder om alla poliser som de hade träffat eller som patrullerar i Rinkeby hade samma etniska tillhörighet som de själva

eftersom de träffat poliser med olika bakgrund. Detta är svårt att förklara då det inte förekommer en homogen grupp av poliser. Det är också problematiskt då icke etniska svenskar inte är en enhetlig grupp. I Rinkeby bor det invånare från alla världens delar och även mellan dessa grupper förekommer det motsättningar. Med andra ord, skulle attitydproblemen inte vara lösta genom att exempelvis placera poliser med utländsk bakgrund i Rinkeby. Det har till och med varit problematiskt att ha inneha utländsk bakgrund och arbeta som polis i Rinkeby. För ett par år sedan fick en manlig polis med rötter i Turkiet lämna sitt arbete i Rinkeby och omplaceras på grund av hot och ryktesspridning, då kriminella invånare i stadsdelen ansåg honom vara ett problem (Svenska Dagbladet, 17 juli 2007).

Intervjupersonerna beskriver också att det inte spelar någon roll om man möter en kvinnlig eller manlig polis. Kvinnliga poliser beskrivs vara till viss del lika otrevliga som sina manliga kollegor. Några av pojkarna berättade om sina möten med kvinnliga poliser och menade att kvinnliga poliser i vissa fall kan inge ett trevligare bemötande i form av ett mer lugnt tonläge än manliga poliser som anses vara mer aggressiva:

Jag tycker inte om poliser, de är så kaxiga så det spelar ingen roll om det är en kvinnlig eller manlig, men många av de man ser är manliga. Männen är aggressivare än kvinnorna faktiskt (Pojke 4).

En pojke menar att kvinnliga poliser beter sig aggressivt av samma anledning som poliser som inte är etniska svenskar, det vill säga för att passa in bland övriga i kåren:

Kvinnliga och manliga poliser beter sig exakt likadant. Det är ingen skillnad på dem. Samma som med poliserna som är invandrare och svenskar, ingen skillnad. Kvinnorna kanske också beter sig aggressivt för att passa in hos grabbarna, som invandrarna gör för att passa in hos svenska poliserna (Pojke 3).

Om det varit en manlig eller kvinnlig polis de kommit i kontakt med påverkar således inte vilken riktning attityderna tar. Det betonas ändå att de flesta poliser de mött varit just manliga, detta kan till förvisso förklaras av hur könsfördelningen inom polisen ser ut.¹⁰ I den tidigare forskning som i denna studie diskuterats har inte studierna specifikt fokuserat på att studera polisernas könstillhörighet som förklaring till attityderna, vilket därmed inte lämnar utrymme för tydligare jämförelse.

Ett annat sätt att förstå attityderna är om intervjupersonernas attityd har påverkats av att ha kompisar som pratar om polisen i negativa termer. Majoriteten av intervjupersonerna uttryckte inte någon som helst påverkan av kompisarnas inställning till polisen. Däremot går det att tolka utifrån

¹⁰ I den senaste årsredovisningen från polisen uppgick andelen manliga poliser i hela Sverige upp till 74 procent (Polisen, 2009 s. 101).

berättelser att det påverkat deras inställning om de sett kompisar behandlas hårdhänt av polisen. En intervjuperson berättar om en händelse som påverkar hur han ser på poliser idag:

Poliser misshandlar ju ungdomar bara för att de är svartsallar. Min kompis har fått stryk av polisen en gång. Vi var på en fest jag och en kompis och hamnade i bråk med tre killar. Polisen kom dit och vi försöka löpa [springa, min anm.]. När vi kom runt byggnaden så kom polisbilarna som hade kört efter oss och ställde sig runt oss. /.../ De misshandlade min kompis med batong. Mig tog den ena snuten tag i och satte på handbojorna och jag åkte in i arresten. Fattar du, de slog sönder min kompis framför mina ögon, vad tror du att jag ska tänka nästa gång jag ser dem. Jävla poliser, klart att jag tänker så (Pojke 5).

Det som intervjupersonen beskriver visar hur starkt det påverkar den egna inställningen att bevittna polisens våldsutövning. Detta är en viktig faktor vilket även tidigare forskning visat. Även om denna händelse inte var upprinnelsen till upploppen under sommaren 2010 går det att ställa frågan, om en liknande händelse skulle kunna användas som skäl att starta upplopp? Det går att med försiktighet urskilja en likhet till USA och 1960-talet då upplopp bröt ut när missnöjet för polisens våldsutövning mot invånarna i bostadsområden med majoriteten svarta invånare skulle uppmärksammas (Hurst et al. 2000). En intervjuperson berättar om en incident som flera¹¹ vittnat om var upprinnelsen till upploppen som ägde rum under sommaren:

Ungdomarna här hade avslutningsbal och det var en tjej som inte fick komma in eftersom hon inte gick på skolan. Det uppstod lite tjafs och polisen kom till platsen. De kommer och kör hårda stilen. En av poliserna drog sitt vapen i luften och började skjuta. Det stod folk där med barnvagn och de skjuter framför barn. Det är inte okej, det är grovt inte okej. Jag har innan den händelsen varken tänkt bra eller dåligt om dem, men efter den gången har jag ingen respekt för dem (Pojke 6).

Vidare beskrev intervjupersoner denna händelse som startskottet för ungdomarna i Rinkeby att visa missnöjet mot polisens beteende. Sernhede (2006 s. 93) menar att sammandrabbningar mellan polisen och unga män som känner frustration till stor del handlar om att visa vem som har makten över territoriet, det vill säga förorten. Det går att tolka utifrån skildringarna kring upploppen att ungdomarna i Rinkeby startade upploppet som en markering att det inte är acceptabelt att polisen agerar, som i detta fall, i deras territorium. En intervjuperson beskrev till och med att upploppen bröt ut eftersom denna händelse hetsade upp ungdomarna och för att få fler poliser att komma ut till Rinkeby så att ungdomarna kunde visa vad de tycker genom att kasta sten:

De ungdomar som gör så, de gör det för att de blir upphetsade när de kommer. Då kan de visa vad de tycker, därför kastar man sten. Men egentligen så är det riktigt dåligt gjort av de som gjorde det (Pojke 7).

¹¹ Personer på plats vid händelsen har i media vittnat om att en av poliserna sköt med sitt vapen i luften (Aftonbladet, 9 juni 2010; Dagens Nyheter, 9 juni 2010).

Upploppen var ett ämne som de flesta av intervjupersonerna tog upp. En annan förklaring till varför upploppen ägde rum beskrev en intervjuperson var på grund av att det är ny tid nu som bidrar till upplopp som de i Rinkeby:

Tiderna förändras, därför förändras attityderna och därför blir det upplopp som de i somras. När poliserna blir hårdare så blir folket hårda. Det är så man visar att det inte är okej det som händer (Pojke 3).

Intervjupersonens förklaring kan tolkas utifrån att det är polisernas hårdare agerande som ger upphov till att ungdomar går till attack mot polisen som ett sätt att visa sitt missnöje. Ungdomarna beskriver också att dem exempelvis upplever att de är mindre värda eftersom polisen inte rycker ut förrän ett par timmar efter att de larmat. Samtidigt som de ogillar polisen och kastar sten innebär det inte att de inte är nödvändiga i andra situation. Majoriteten av intervjupersonerna upplever att polisen struntar i Rinkeby när det larmas, vilket de tror är för att bostadsorten har ett dåligt rykte. Därefter jämför de sin bostadsort med andra områden, som en förklaring till varför de upplever den känslan:

De kanske inte bryr sig lika mycket om brott som händer här i Rinkeby. Man bryr sig säkert mer om ställen där det bor rika. De tar ju jättelång tid på sig att komma när det hänt något. Jag tror att det är så för att det gäller Rinkeby. Hade det varit Lidingö är de säkert på plats inom tio minuter (Pojke 2).

Denna typ av svar erhöles från andra intervjupersoner när de beskrev varför de ogillar polisen. En annan intervjupersons berättelse är slående lik föregåendes när han beskrev varför han ogillar poliser:

Polisen är onödiga, för de gör ju inte ett skit. Äh, de är inte bra för någonting, de pratar bara för mycket. Det tar dem typ 35 minuter att komma om de får ett samtal från någon som bor här. /.../ Det kan ta flera timmar också. På Östermalm är de säkert där på sju minuter. Det är bara för att det är Rinkeby. Säkert för att det händer mer här och oftare (Pojke 4).

En intervjuperson resonerar följande kring varför han ogillar poliser:

De har en dålig bild av Rinkeby, därför har vi en dålig bild av dem. Man ser på deras blickar när de kollar på en här ute. Det är inte fina blickar. Blickarna är nedsättande för att vi är invandrare (Pojke 2).

Under dessa intervjuer framkom även att om de råkade ut för brott skulle de inte anmäla det till polisen eftersom polisen inte engagerar sig, det vill säga inte ens kommer när intervjupersonerna ansåg att de behövdes. Enligt resultatet i den studie som Hurst et al. (2000) genomförde uppgav deltagarna att de bedömde polisens effektivitet att klara upp brott som något sämre, vilket delvis kan jämföras med resultatet här. Intervjupersonerna uppgav dock inte att de hade råkat ut för brott när de tillfrågades att berätta om de hade gjort det. Det går således inte att förstå attitydernas

förekomst utifrån om de anmält brott och om polisen i så fall inte löst det. På så sätt kunde jag därför inte få en förklaring till om det förekommer attityder kopplade till hur effektiva polisen är på att klara upp brott som dem själva råkat ut för. Det är mycket möjligt att intervjupersonerna inte ville berätta om de hade råkat ut för brott då de är pojkar. Burcar (2005 s. 162-163) menar att pojkar har en ovilja att ta på sig en brottsofferidentitet och att de tonar ner och avdramatiserar deras utsatthet för brott. Denna inställning leder också till att brott inte anmäls till polisen.

Däremot går det att jämföra intervjupersonernas upplevelse av hur polisen arbetar. Detsamma gäller om intervjupersonerna får kännedom om brott. Intervjupersonerna berättar att de inte självmant skulle meddela polisen om vad de hört eller vet, eftersom de då hjälper polisen. Något som flera intervjupersoner beskrev att de ogärna gör. De beskriver att polisen ändå brukar fråga ungdomarna i Rinkeby om ett brott ägt rum. Det uttrycks att det är polisens jobb att ta reda på vad som inträffat och vem som begått brottet:

Varför ska jag hjälpa polisen? För det första så lägger jag mig inte i det som är andras problem. För det andra så är det polisens jobb att leta information. De är ju jävligt duktiga på det ändå genom att trakassera folk på information om små grejer helt i onödan (Pojke 8).

En annan intervjuperson berättade att om han skulle få kännedom om brott som begicks av någon från Rinkeby så skulle han inte informera polisen om det:

Du förstår, i Rinkeby så känner alla ungdomar varandra. Man pratar inte om vad folk gör eftersom man inte golar, man gör bara inte det. Det är samma sak om jag skulle göra något, folk golar inte. Om man golar så vet alla vem det var som snackade. De [polisen] får väl själva ta reda på vad som hänt om de kan (Pojke 1).

Att inte gola ner någon är en viktig gruppnorm, vilket även andra studier visat (se Fondén 2007 s. 213). Det råder en form av regel som innebär att hålla ihop och inte svika den grupp som pojkarna har en tillhörighet till. Genom att inte gola ner någon kan dessa intervjupersoner därmed signalerna sin tillhörighet till den grupp som de är en del av. Eftersom denna gruppnorm föreligger kan frågan ställas om intervjupersonerna själva begår kriminella handlingar. Intervjupersonerna fick frågan om de själva begått brott och av de åtta intervjuade svarade majoriteten att de inte begått brott. Dessa uppgav sig inte ha mer positiva inställningar än de som uppgav att de begått brott. Det går att i likhet med studien där svarta och vita ungdomars attityder jämfördes se att de som uppgav att de begått kriminella handlingar hade en mer negativ attityd. Intervjupersoner som berättade att de hade begått brott och anhållits¹² beskrev kontakten med polisen ändå som smidig och att de blivit ganska

¹² Med hänsyn till etiska aspekter citerar jag inte till intervjuer där intervjupersonerna beskrivit egen kriminalitet eller att de anhållits då identifieringsrisken ökar, eftersom händelserna i samband med dessa kan kännas igen av andra personer i Rinkeby.

trevligt bemötta. De beskrev också att de fått ett bra bemötande vid anhållandet, vilket även resultat från den amerikanska forskningen visat. En intressant aspekt som under en av intervjuerna beskrevs var att *om* intervjupersonen begick brott så skulle attityden till polisen troligtvis bli mycket sämre:

Jag har ingenting mot polisen. Jag tycker ändå att det är okej med polisen och så. Men om jag gjorde något dumt, typ något brottsligt och jag torskar [åker fast, min anm.] så vet jag att jag kommer tycka illa om dem. Det bara är så (Pojke 7).

Denna typ av svar kan tolkas som att det finns en inställning hos den intervjuade att de socialiseras in i en kultur som bland annat innebär att man ska hysa negativa attityder mot polisen. Denna inställning bekräftas av de andras berättelser som beskriver att man lär sig att ha negativa attityder till polisen. Förenklat innebär detta att individer som växer upp i ett område som Rinkeby förväntas ha negativa attityder till polisen. Det framkommer även att attityderna går i arv från de äldre i området till de yngre. Nedan är citerat från en intervju där detta fenomen beskrivs utförligare:

Ungdomarna här växer upp med att man ska tycka illa om polisen. Det är som med kriminalitet. Man växer upp med att man ska göra så och så. Alltså, om de äldre hotar och baxar [stjäl, min anm.] så lär man sig som liten att man också ska göra så. Det är samma sak med polisen (Pojke 5).

Liknande svar som denna lämnades även från andra intervjupersoner. En annan intervjuperson beskriver anledningen till varför han tror att det förekommer negativa attityder till polisen bland ungdomar i Rinkeby:

Det är en grej man gör, alltså man gillar inte polisen. Man kan säga att det är en förortsgrej. Alltså man växer upp med att ogilla poliser eftersom man är uppvuxen i en förort (Pojke 8).

Det verkar med andra ord förekomma en viss kultur som går ut på att man borde ogilla polisen om man bor i ett område som Rinkeby. Det går därmed att säga att attityderna utvecklas indirekt som ett resultat av den kontext som intervjupersonerna socialiserats in i, det vill säga att den sociala miljön kan förklara de negativa attityderna som beskrivs. Resultatet från Leiber m.fl. (1998) går att jämföra i det avseendet att det går att tolka att det inte enbart är den egna kontakten som påverkar vilken attityd ungdomarna har, utan även egen kriminalitet. När pojkar här beskriver sina attityder till polisen och kriminalitet som en del av sin uppväxtkultur, styrker det den kriminella subkultur betydelse. De gemensamma åsikterna som delas inom gruppen ter sig viktiga för pojkar eftersom dem kan känna tillhörighet till sin grupp genom att premiera dessa värden, som att stjäla eller hota, det vill säga värden som överförs inom den brottsliga subkulturen.

5.4 Hur de positiva attityderna kan förstås

Alla beskrivningar av kontakten intervjupersonerna haft med polisen visar inte enbart negativa attityder till polisen, vilket även nämnts tidigare. En del uppfattar polisen som nyttiga i en nödsituation och berättar att de inte alltid är otrevliga, men att det är lätt att anta att alla poliser är otrevliga om en som de möter är det:

Jag har träffat både bra och dåliga poliser. Bra och bra, jag menar att de inte varit lika otrevliga som de andra. Man kan säga att det finns poliser som försöker spela snälla, eller de kanske är snälla, men man drar alla över en kam för att man träffat några som varit idioter (Pojke 6).

En annan intervjuperson beskriver sin inställning till polisen och menar att polisen ogillas ända till att man upplever de som nödvändig:

Även fast man säger att poliser är grisar så hatar man inte dem, alltså jag ogillar de ibland och ibland inte. I nödsituationer så behöver man ju dem. Då är de bra att ha. Det är många gånger jag sagt fuck polisen, men det går ju inte. Det går bara inte, det är bara en sak man säger, men man menar väl inte det (Pojke 1).

Denna beskrivning visar att attityden till polisen kanske inte riktigt var genomtänkt förrän intervjupersonen förmås att resonera kring det. Detta uttalande stärker förekomsten av subkulturens betydelse ytterligare, då det föreligger en kultur som hyser de negativa attityderna utan att intervjupersonen kanske är medveten om att han är en del av den, vars värden han premierar. När intervjupersonen resonerat kring detta en stund berättar han att om poliserna han möter är trevliga, är han trevliga tillbaka:

Allting beror ju egentligen på hur de pratar med mig. Om de kommer fram till mig och är lugna, typ ”hej hej hur mår du?” [intervjupersonen sänker tonen] så som du och jag pratar nu... ja, då är jag trevlig tillbaka. När de höjer rösten i onödan är man fan otrevlig mot dem, så är det (Pojke 1).

De anser vidare att man respekterar dem och undviker att vara stöddiga på grund av rädslan för konsekvenserna. Av den anledningen menar en intervjuperson att han är trevlig mot poliser:

Jag och mina kompisar befann oss i en källare och drack alkohol. Polisen kom dit och pratade med oss, tror att någon hade ringt och sagt att vi var där. De pratade med oss om att man inte ska dricka, att vi var för unga och så vidare. Sen ringde de våra föräldrar som fick komma dit. Poliserna var schysta så vi var schysta mot dem också. Man var ju schyst för att slippa följa med till polisstationen. Man orkar inte med sånt (Pojke 7).

Intervjupersonen berättade vidare att han förstod varför polisen ringde föräldrarna och menade att det var deras jobb, vilket han respekterade:

Jag förstår varför de gjorde det så jag är väl inte arg. De har ett jobb att sköta Jag lärde mig ju att det är fel att dricka och så. Nej, men alltså det var ju både bra och dåligt att polisen kom dit (Pojke 7).

Det är tydligt att det förekommer mer negativa attityder än positiva. Det har inte gått att skildra fler beskrivningar som kunnats tolka som en positiv attityd till polisen än dessa som redovisas här. Förklaringarna till de positiva attityderna går här inte att jämföra med den tidigare forskningen som visat positiva attityder. Detta eftersom det förekommer en stor samhällsskillnad mellan exempelvis Detroit och Rinkeby, då befolkningen i Detroit som visade negativa attityder till polisen enbart var en minoritet i den staden (Frank et al. 1996 s. 332), när det gäller pojkarna i den här studien är de en minoritet i hela Sverige och det vill säga inte i Rinkeby.

5.5 Attitydförändring – är det möjligt?

Det är självfallet viktigt att inte bara förstå hur dessa attityder uppkommer, utan även hur de negativa attityderna kan förändras. Utifrån intervjupersonernas berättelser där de menar att polisen är onödig i samhället kan det tolkas som att de inte bryr sig om att ändra inställningen till polisen. Det bör beaktas att det är unga personer som beskriver sin uppfattning, det vill säga att de kanske inte har någon större uppfattning om polisens arbete utöver det som de själva har upplevt. Med andra ord kan det vara lätt att säga att poliser är onödiga och icke önskvärda i deras territorium.

I och med att intervjupersonerna beskrev sina attityder fanns det även svar som kan tolkas som att en förändring av attityden till det positiva skulle kunna uppstå. De beskrivningar som lämnades hade också såsom hur de negativa attityderna uppstår, ha att göra med den egna kontakten. Med andra ord, att om kontakten med polisen går till på ett smidigt sätt så kan pojkarnas attityd förändras. Flera av intervjupersonerna uttryckte hur de skulle önska att poliser bemötte dem respektive agerade i sin yrkesroll. Svar som erhöles var, ”de skulle kunna vara trevligare”, ”de ska vara lugna när de kommer fram till en”, ”inte rycka ut efter flera timmar efter att de fått ett larm”, samt ”de borde försöka skapa en bra kontakt med ungdomar”. Att några av intervjupersonerna önskar att polisen skulle skapa en bättre kontakt kan tolkas som en vilja att faktiskt få en positiv inställning till polisen. En intervjuperson beskriver ett sätt för polisen att skapa en bättre kontakt med ungdomarna:

De skulle kunna komma till gården [fritidsgården, min anm.], men det skulle de aldrig göra. Om de kommer så är de inte trevliga i alla fall. Om de skulle komma hit, skulle de göra det i fem piketbilar. Det skulle aldrig funka, det skulle bara inte det (Pojke 5).

Alla intervjupersoner är dock inte eniga om att det vore bra om polisen besökte fritidsgården. Det uttrycks att man inte skulle prata med dem överhuvudtaget. En intervjuperson menar att detta beror på upplevelsen som han har haft innan, det vill säga i samband med interaktion med polisen. Detta

har påverkat hans attityd kraftigt, vilket han menar inte kan förändras om polisen besöker en plats som är ungdomarnas territorium:

Om polisen kommer hit, så kommer jag inte att snacka med dem /.../ De har varit här men jag pratade inte med dem. Jag tänker inte snacka med dem efter den gången jag blev stoppad för att de trodde att jag var påverkad [av narkotika, min anm.], de var otrevliga helt i onödan för jag var ju inte ens påverkad. Ingen av mina kompisar var ju det heller (Pojke 2).

Ett par av intervjupersonerna refererar till upploppet under sommaren för att förklara hur de ser på attitydförändring hos ungdomar. När det gäller stenkastningen mot poliserna menar intervjupersonerna att det bara var polisen som drabbats av detta, vilket var ett sätt att visa att de var oönskade i Rinkeby. Räddningstjänst och väktare på plats i området skonades från stenkastning. Att räddningstjänsten råkade ut för stenkastning menar flera av pojkarna är något som media hittat på. En intervjuperson förklarar varför ungdomarna i Rinkeby inte kastade sten mot väktarna, det vill säga varför enbart polisen drabbades:

Jag måste säga en sak om upploppen i somras. Angående media, måste jag säga att de snackar skit. Ingen kastade sten mot brandbilarna och ambulanserna. Det var bara mot polisen. Media överdriver./.../ Jag har ett exempel som jag kan ge. Panaxia [säkerhetsföretaget, min anm.] bilar kom också in och ut under upploppen, men ingen kastade sten på dem. För vi har bra kontakt med dem. De brukar komma och sitta här på ungdomsgården. Vi brukar spela trumf [kortspel, min anm.] och sånt. Vi har bra kontakt med dem (Pojke 7).

Den mediala bilden av ungdomarna som de själva också är väldigt uppmärksamma på förstärker det utanförskap som redan förekommer (Sernhede 2006 s. 95). Intervjupersonen menar istället att väktarna skonades eftersom det skapats en god kontakt mellan dem och ungdomarna i Rinkeby genom att dem besökt fritidsgården och spenderat tid där med att lära känna ungdomarna. Något som poliserna aldrig gjort enligt deras berättelser, de gångerna de besökt andra fritidsgårdarna i Rinkeby har det varit enbart för att utföra kontroller vid misstanke om narkotikabrott.

Intervjupersonerna talar också om respekt och att det förväntas av dem att de ska visa det gentemot polisen, men kräver själva också respekt och menar att de inte enbart ska kontrolleras och besvara frågor från polisen när någonting har hänt. Följande är från en intervjupersons berättelse om hur han skulle önska att bli bemött för att han ska få en positiv attityd till polisen:

Vi vill också ha respekt. Vad jag menar är att polisen bara kommer fram och vill veta saker hela tiden, helt i onödan. Man känner sig utnyttjad och det tycker jag är en känsla av att man saknar respekt från dem. Om jag kände att jag respekterades så skulle jag förmodligen tycka fan vad bra att de är här i Rinkeby (Pojke 8).

Till skillnad från intervjupersonen ovan menar andra intervjupersoner att de helt och hållet önskar att slippa se poliser i Rinkeby, eftersom de ständigt känner sig övervakade och utsatta för kontroll. Detta belyser snarare en önskan att inte förändra attityden:

Det borde inte finnas poliser. De är bara onödiga i samhället. Bara problem eftersom de är som klister och lim [att de alltid övervakar, min anm.]. De är alltid på en, minsta grej du gör. Poliser är skit (Pojke 4).

Ett sätt att förändra attityderna vore att ta till sig det som ungdomarna är duktiga på istället och försöka förstå deras livsvärld. På detta sätt kan utanförskapet motverkas (Sernhede 1996 s. 119). Därmed kan även en ömsesidig respekt kanske lägga en grogrund för mer positiva attityder till polisen.

6 Avslutande diskussion

Syftet med studien har varit att få en förståelse för vilka attityder som förekommer gentemot polisen hos pojkar i åldrarna 15-16 år i Stockholmsförorten Rinkeby, hur dessa kan förstås, samt hur dessa skulle kunna förbättras om de är negativa. Analysen av de intervjuer som genomfördes visade sig som i enlighet med min förförståelse att det förekom negativa attityder till polisen. Attityderna var inte enbart negativa, utan det fanns en del intervjupersoner som beskrev sin positiva attityd med förståelse för polisen uppgifter och med viss rädsla för konsekvenser om en negativ inställning intas vid mötet med poliser. Detta resultat förvånade mig med tanke på min förförståelse.

När intervjupersonerna beskrev att de negativa attityderna ärvdes från de äldre i stadsdelen visar det styrkan i subkulturens betydelse för pojkarna som är en del av den. De negativa attityder, kan jag se har sin förklaring i den stigmatisering som förekommer av Rinkeby. Detta ter sig därför mer förklarligt att se som en första hållplats för de negativa attityderna att utvecklas. Om det därefter skapas en subkultur inom vilka attityderna förs vidare, tolkas mer som en följd av den territoriella stigmatisering som pojkarna upplever av sitt bostadsområde. Genom att ta till sig de värderingar som kan överföras inom en subkultur, skapas en tillhörighet till någonting som de kan sakna i hur de blir bemötta av det som ska representera det svenska samhället, det vill säga polisen i detta fall. Det går därmed att anta att frustrationen som de upplever, vänds mot polisen i form av negativa attityder. Självfallet leder denna situation av stigmatisering till att pojkarna intar en negativ attityd som svar på bland annat den brist på identifikation till samhället och den trygghet som de kan sakna. Sernhede (2006 s. 107) menar att när ungdomarna inte uppfattar sig hemma i det svenska samhället blir den plats man växt upp i, där man bor, har sin vardag och sina kamrater en avgörande trygghets- och identitetsskapande faktor. Jag håller med, då resultatet visat att attityderna bottnar i så mycket mer än misstro till polisen. Dessa bottnar i det som forskare menar är problem som inte är polisiära, det vill säga att problemen är politiska och sociala (Westin & Nilsson 2009 s. 11). Det är bland annat dessa problem som ledde till de upplopp som Rinkeby skakades av sommaren 2010.

Hur ska det då tolkas att pojkarna inte vill förändra den negativa attityden? För att besvara detta måste jag först och främst ställa mig kritisk till den mediala bilden av ungdomar i Rinkeby och andra förorter i Sverige, som reproducerar den stigmatisering som redan förekommer och som dessa ungdomar fortsätter att ta till sig. Därmed ges ungdomarna själva ingen möjlighet till bättre attityder och förhållningssätt till polisen. Hur de än betar sig fortsätter denna reproduktion av dessa områden som förlorade. Det är därför av stor vikt att de stigmatiserande bilderna och föreställningarna om förorten och dess ungdomar bryts. Istället bör ungdomarnas positiva gärningar lyftas fram, det vill säga inte enbart de negativa sidorna i samband med exempelvis sammandrabbningar med polis. Jag tror annars inte att det går att få bukt med attitydproblemen utan att ta till sig dessa ungdomars önskan om respekt, som Sernhede (1996) menar kommer att motverka utanförskapet. Respekt är någonting som även intervjupersonerna menar att de saknar från polisen. Viktigt här är alltså att lyssna på vad ungdomarna själva anser skapar positiva attityder. Om de åtgärder som intervjupersonerna beskriver som önskvärdt för en bättre kontakt med polisen genomförs tror jag att en positiv attityd kan uppstå. Framför allt kan en ömsesidig respekt bidra till detta.

Jag tror också att ungdomarna, vars i många fall omedvetna deltagande i subkulturen där de negativa värderingarna förs vidare, behöver en ny form av kultur där de äldre kan föra över andra värderingar än dem som intervjupersonerna beskrev att de hade erhållit från den äldre i stadsdelen. Ungdomarna behöver framför allt ges möjlighet till nya forum för diskussioner med bland annat polisen, men viktigast av allt politiker för att motverka att dessa negativa attityder uppstår. Det som är viktigt här är att exempelvis se till det som intervjupersonerna talar om gällande varför väktarbolaget Panaxias medarbetare inte drabbades av stenkastning vid upploppen. Jag anser att pojkarnas berättelser styrker att attityderna har till stor del att göra med stigmatisering. Väktarbolaget är ett företag och ingen samhällsfunktion, därmed vänds inte frustrationen mot dem.

Bakgrunden till denna studie ligger bland annat i de upplopp som skakade Rinkeby under sommaren 2010. Det vore därför önskvärdt att forskare i högre grad intresserar sig för att studera förklaringarna till attityder till polisen. Det borde även vara viktigt för polisen som myndighet att studera attityderna för att arbeta riktat mot en förbättring och inte ytterligare mot en stigmatisering. Således diskuteras i nästa kapitel förslag på fortsatt forskning.

6.1 Förslag på fortsatt forskning

Jag anser att mer forskning om ungdomars attityder till polisen behövs, eftersom ökad kunskap kan bidra till bättre förståelse. Dessa studier skulle även kunna studera attityderna till alla led i rättskedjan. Kvantitativa studier med ett stort urval av respondenter skulle kunna ge överblick om hur de

generella attityderna ser ut genom att exempelvis genomföras i olika stadsdelar, resultaten kan sedan jämföras mellan de olika områdena. Det vore även intressant att genomföra en liknande studie som denna, men med flickor som intervjupersoner, eftersom den tidigare forskningen visat att det förekommer mer positiva attityder till polisen hos flickor än hos pojkar. Flickor jag träffade på fritidsgården uppgav också ett intresse att få göra sina röster hörda. En studie med både flickor och pojkar vore också intressant då attityderna skulle kunna jämföras ur ett genusperspektiv. Det skulle även vara intressant att genomföra en studie med liknande frågeställningar som i denna, men med fokusgruppsintervjuer som metod för att studera samspelet i gruppen och den gemensamma konstruktionen av meningen kring attityderna.

Referenser

- Brandl, S., Frank, J., Worden, R. & Bynum, T. (1994): "Global and specific attitudes toward the police: disentangling the relationship", *Justice Quarterly*, Vol. 11, s.119-134.
- Bryman, A. (2002): *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Burcar, V. (2005): *Gestaltningar av offererfarenheter. Samtal med unga män som utsatts för brott*. Akademisk avhandling. Sociologiska institutionen: Lunds universitet.
- Cohen, A. K. (1955): *Delinquent Boys: The Culture of Gang*. Glencoe: Free Press.
- Fondén, C. (2007): "Gola aldrig ner någon." Intervjuer med personer som i tonåren misstänks för brott" I: Estrada, F. & Flyghed, J. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur. s. 213-248.
- Frank, J., Brandl, S., Cullen, F.T. & Stichman, A. (1996): "Reassessing the impact of race on citizens attitudes toward the police: a research note", *Justice Quarterly*, Vol. 13(2), s. 321-334.
- Gilje, N. & Grimen, H. (2007): *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos.
- Glaser, B. & Strauss, A. (1967): *The Discovery of grounded theory. Strategies for qualitative research*. Chicago: Aldine Publishing Company.
- Guvå, G. & Hylander, I. (2003): *Grundad teori – ett teorigenererande forskningsperspektiv*. Stockholm: Liber.
- Hurst, Y.G. & Frank, J. (2000): "How Kids View Cops: The Nature of Juvenile Attitudes toward the police", *Journal of Criminal Justice*, Vol. 28, s. 189-202.
- Hurst, Y.G., Frank, J. & Browning, S.L. (2000): "The attitudes of juveniles toward the police: a comparison of black and white youth", *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management*, Vol. 23(1), s. 37-53.
- Karlsson, J. & Pettersson, T. (2006): "Det blir vad vi gör det till! Om att skapa och analysera ett intervjumaterial" I: Roxell, L. & Tiby, E. (red.) *Frågor, fält och filter. Kriminologisk metodbok*. Lund: Studentlitteratur. s. 57-83.
- Kvale, S. (1997): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Leiber, M.J., Nalla, M.K. & Farnworth, M. (1998): "Explaining juveniles' attitudes toward the police", *Justice Quarterly*, Vol. 15(1), s. 151-173.
- Polisen (2009): *Polisens årsrapport 2009*.
- Roberts, J. & Hough, M. (2005): *Understanding public attitudes to criminal justice*. Milton Keynes: Open University Press.

- Sarnecki, J. (2003): *Introduktion till kriminologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Sernhede, O. (1999): "Alienation is our Nation – Reality is my Nationality" i Demokratiutredningens forskarvolym VI, *Det unga folkstyret*. SOU 1999:93. s. 263-294.
- Sernhede, O. (2006): "Förortens 'hotfulla' unga män. Andrafieringens geografi och behovet av alternativ till stigmatisering och kriminalisering" I: Kamali, M. (red.) *Den segregerade integrationen. Om social sammanhållning och dess hinder* SOU 2006:73. Stockholm: Fritzes. s. 91-123.
- Sjödén, S. (1980): *Socialpsykologi – grundbok*. Borås: Centraltryckeriet AB.
- Stern, P. (1994): "Eroding Grounded Theory" I: Morse, J. (red.) *Critical issues in qualitative research methods*. Thousand Oaks: Sage. s. 212-223.
- Vetenskapsrådet: *Forskningsetiska principer inom humanistisk - samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Wacquant, L. (1999): "The Rise of Advanced Marginality: Notes on its Nature and Implications", *Acta Sociologica*, Vol. 40, s. 121-139.
- Weitzer, R. & Tuch, S.A. (2002): "Perceptions of racial profiling: Race, class, and personal experience", *Criminology*, Vol. 40(2), s. 435-456.
- Westin, C. & Nilsson, A. (2009): *Attityd- och bemötandeproblem inom polisen*. Rapport till Rikspolisstyrelsen.

Elektroniska källor

Aftonbladet 9 juni 2010, *Upplopp i Rinkeby*.

< <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article7267475.ab> > [2010-12-22].

Brottsförebyggande rådet, *Misstänka personer 2009*.

< http://www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&module_instance=21&id=545&statsType=190&Year=2009&type=2 > [2011-01-04].

Dagens Nyheter 9 juni 2010, *Nya upplopp i Rinkeby*.

< <http://www.dn.se/sthlm/nya-upplopp-i-rinkeby-1.1118686> > [2010-12-27].

Nationalencyklopedin, *attityd*.

< <http://www.ne.se/attityd> > [2011-01-06].

Stockholms Stads Utrednings- och statistikkontor.

< <http://www.usk.stockholm.se/tabellverktyg/tv.aspx?projekt=omradesfakta&omrade=22405> > [2011-01-07].

Svenska Dagbladet 17 juli 2007, *Tufft för polis med invandrabakgrund.*

< http://www.svd.se/nyheter/inrikes/tufft-for-polis-med-invandrabakgrund_246263.svd >
[2011-01-23].

Svenska Dagbladet 8 juni 2010, *Våldsamt upplopp i Rinkeby.*

< http://www.svd.se/stockholm/nyheter/valdsamt-upplopp-i-rinkeby_4835045.svd > [2010-12-16].

Svenska Dagbladet 9 juni 2010, *Gripanden efter Rinkebyupploppen.*

< http://www.svd.se/nyheter/inrikes/gripanden-efter-rinkebyupploppen_4838307.svd > [2010-12-15].

Bilaga: Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

- Ålder?
- Är någon av dina föräldrar födda i ett annat land?
- Är du född i Sverige?
- Hur länge har du bott i Rinkeby?
- Trivs du i Rinkeby?

Kontakt med polisen

- Har du någon gång kommit i kontakt med polisen?
- Hur kommer det sig att du kom i kontakt med polisen?
- Hur blev du bemött?
- Hur bemötte du polisen?
- Hur har din inställning till polisen förändrats efter det?
- Hur skulle polisen bemött dig så att din inställning hade sett annorlunda ut?
- Skiljer sig din inställning i avseende om det är en kvinnlig eller manlig polis du träffat?
- Känner du någon som haft kontakt med polisen och som berättat om den kontakten för dig?
- Påverkade den personens berättelse din inställning till polisen?
- Har du bevittnat någon händelse som påverkat din inställning?
- Hur skulle du önska att poliserna beter sig för att du ska få en bättre inställning till dem?

Kompisar

- Hur pratar dina kompisar om polisen med dig?
- Hur pratar du om polisen med dina kompisar?

Brott

- Om du skulle råka ut för brott, skulle du anmäla brottet till polisen?
- Om du fick kännedom om brott, skulle du anmäla brottet till polisen?
- Har du begått brott?

Polisens effektivitet

- Vad har du för uppfattning om polisens arbete?
- Att upprätthålla lag och ordning?
- Hur uppfattar du polisens effektivitet att klara upp brott?